

*Павлюк С.І., кандидат економічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанної
справи та організації бізнесу,
Миколаївський національний
аграрний університет,
Миколаїв, Україна
ORCID ID: 0000-0001-9093-5237*

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ ВЕСЕЛИНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Повноцінне та всебічне виявлення й вивчення культурної спадщини з метою виваженого використання і комплексного її збереження – стратегічне, державної ваги гуманістичне і науково-практичне завдання сьогодення. Захист вітчизняної культурної і духовної спадщини визнано одним з пріоритетів Стратегії національної безпеки України. Аналіз та оцінка потенціалу культурної спадщини, як і будь-якого іншого виду ресурсів, полягає в обґрунтуванні його подальшого ефективного використання, а саме: системно-структурному визначенні місця конкретного ресурсу на певній території, встановленні адекватних цьому ресурсу шляхів і форм розвитку та в забезпеченні скоординованих дій усіх учасників процесу його освоєння й розвитку [1].

Актуальність теми підтверджується тим, що нині у суспільстві змінилася концепція ставлення до пам'яток культурної спадщини, а саме від концепції простої їх охорони до концепції із вивчення, інтерпретації та використання.

Термін «sustainable development» (збалансований розвиток) з'явився наприкінці 1980-х років як головна концепція для тих, хто прагне включити екологічні питання в дебати про економічний розвиток. Його визначила Комісія Брундтланд як розвиток, що задовольняє потреби сучасності, і при цьому не ставить під загрозу здатності майбутніх поколінь задовольняти свої потреби [2], що дає певний напрям думки в цілому і щодо спадщини та її використання в сфері туризму зокрема.

Культурна спадщина відіграє особливу роль серед багатьох факторів і умов життя людства протягом усієї його історії. Значимість спадщини для розвитку цивілізації не просто важлива, а визначальна в умовах екологізації та гуманізації сучасного суспільства [1].

Миколаївська область має багату природну та культурну ресурсну базу, яка створює суттєві передумови для розвитку сільського зеленого туризму, що стане поштовхом для розвитку підприємницької діяльності, ефективного використання природного та історико-культурного потенціалу, отримання додаткових доходів, підвищення рівня зайнятості членів сільських родин, а отже для зростання добробуту сільського населення та сільських громад в цілому.

Аналіз історико-культурної спадщини Веселинівської територіальної громади свідчить, що на її території знаходиться 267 пам'яток історії та культури, зокрема, з них 42 – пам'ятки історії, 9 – пам'ятки монументального мистецтва, 8 – пам'ятки архітектури та 208 – археологічні пам'ятки.

Найбільш цікавими для дослідження є історичні забудови, а саме: водонапірна башня (с. Миколаївка); татарська місто-фортеця Балаклея (с. Покровка); Триалтарна католицька церква Святого Мартіна XVIII ст., (нині діюча православна Свято-Покровська церква) (с. Піщаний Брід); будівля чоловічої гімназії 1907 року (с. Широколанівка); будівля костелу св. Архангела Рафаїла XVIII ст. (с. Широколанівка), та музей історії села Катеринівка (хата німця-колоніста) і Веселинівський районний історичний музей. Не менш привабливими для відвідування є криниця з цілющою водою (с. Покровка), лісовий заказник місцевого значення (с. Варюшине), гідрологічний заказник місцевого значення – Катеринівське водосховище (с. Катеринка) та гідрологічна пам'ятка місцевого значення (с. Урсулівка).

З метою популяризації історико-культурної спадщини розроблено туристично-краєзнавчі маршрути «Золота пектораль (Стежками Бориса Мозолевського)», «Кільце долини троянд», «Німецькі поселення Півдня України» з ознайомленням з пам'ятками архітектури Водонапірна башня, залишки татарської міста-фортеці Балаклея, криниця з цілющою водою, історико-культурні пам'ятками часів німецьких поселень.

Значного економічного та культурного поштовху розвитку Веселинівському району надали численні німецькі поселення, що почали виникати тут в кінці XVIII на початку XIX ст. Найбільшими німецькими колоніями першої половини XIX ст. були – Ландау (с. Широколанівка), Шпеер (с. Піщаний Брід), Катериненталь (с. Катеринка), Ватерлоо (с. Ставки) та Рандштат (с. Поріччя). Так, туристичний маршрут «Німецькі поселення Півдня України» стане привабливим для залучення туристів із Німеччини, оскільки багатьох з них, пов'язує з цими місцями родова історія.

Візитівкою села Катеринівка є приватний музей «Хата німця колоніста», що є єдиним етнографічним музеєм на території Миколаївської області. Він розміщений в автентичній хаті німецького пастора, в якому відтворено побут німецьких поселенців XIX століття. Крім того, після цікавої екскурсії туристів

запрошують відпочити на берегах Катеринівського водосховища (гідрологічний заказник), яке зокрема, є об'єктом сільського зеленого туризму. Крім того, до послуг зацікавлених осіб ціла низка екскурсій: «Катериненталь-Катеринівка» від початку заснування до сьогодення села (1817-2018 рр.); «Перше заселення села і життя в ньому німців-колоністів на протязі 127 років» (1817-1944рр.); «Церква в житті катеринентальців та катеринівчан»; «Звичаї, побут, ремесла та професії в моїм селі» (1817-2018 рр.); «Щоб цього не повторилось – пам'ятаймо як було (пережиті воєнні та голодоморні роки); «Катеринівська долина село єднає з двох частинок» (екскурсія долиною с. Катеринівка) [3].

Особливо перспективним об'єктом історико-культурного інтересу можуть стати руїни татарського міста-фортеці Балаклея (XIII ст.), яке було розташовано на місці впадіння річки Чичиклія в Південний Буг. Функціонально місто-фортеця охороняло турецькі судна та кораблі, що приходили за сировиною. Вважається, що в часи Золотої Орди місто було великим торгівельно-ремісницьким центром в Північно-східному Причорномор'ї, де розташовувалася західна ставка золотоординських ханів. Це підтверджується монетами XIV-XV ст., а також залишками чорнолакової та кольорової кераміки знайденими на території.

Узагальнюючи вищевикладене, можна відмітити, що історико-культурні пам'ятки – це неоціненний ресурс матеріальної та духовної культури, що створений у процесі історичного розвитку території. А також, це не тільки визначний фактор формування національного світогляду, а й потенційний туристичний ресурс, що є інструментом розвитку території як туристичних дестинацій й сприяння місцевому економічному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л.Г. Київ: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
2. Слі Б. Інтеграція у галузеву політику питань збереження біологічного та ландшафтного різноманіття: розвиток екологічного туризму в Україні. *Збереження і моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття в Україні*. Київ: Нац. екол. центр України, 2000. С. 59-67.
3. Миколаївська обласна центральна спілка німців і німецької молоді «Відергебурт». *Офіційний сайт*. Вилучено з http://wiedergeburt-mk.blogspot.com/2013/10/blog-post_4104.html